

Discurs de la presentació del full de ruta per la transició energètica a Catalunya

Auditori de l'Edifici Imagina (av. Diagonal, 177), Barcelona

Bona tarda a tothom. Som davant d'una nova etapa. L'emergència climàtica és el repte més rellevant a què ha de fer front el conjunt de la humanitat en aquest segle. Catalunya no en resta al marge. El repte és global i, per tant, la resposta també ha de ser global i transformadora. Catalunya, i la resta del món, necessiten emprendre el camí de la transformació verda. L'emergència climàtica és evident i abordar-la és urgent i inajornable. No ens podem quedar impassibles; hem d'actuar i cal actuar ja.

El punt de partida és alarmant. El 72% dels gasos d'efecte hivernacle de Catalunya tenen origen en la transformació i l'ús de l'energia. Per tant, la transformació energètica és clau i l'única opció si realment volem vetllar pel país i pel planeta. Per això, l'any 2050 hem de ser un país completament descarbonitzat, net, energèticament democràtic i inclusiu, de generació distribuïda i centrat en el consumidor.

La necessitat de resposta ràpida que se'ns imposa ara no és nova. Ho hem vist abans, ja a l'any 1972 a l'informe Dels límits de la Terra del club de Roma o a la Cimera de la Terra de Rio de Janeiro de l'any 1990 ja s'alertava de l'emergència climàtica.

A Catalunya, l'any 2017 Catalunya vam aprovar les bases del Pacte Nacional per la Transició Energètica, que mesos més tard van ser integrades a la Llei del canvi climàtic. Aquest document ja incorporava la necessitat de la transició energètica, i ho feia dos anys abans que s'aprovés el paquet de directives europees del “*Clean Energy Package*”, el marc europeu de la política climàtica i energètica dels propers 10 anys.

Ara, amb la consolidació d'aquest nou marc normatiu a Catalunya, juntament amb la declaració d'emergència climàtica de la Generalitat de Catalunya del maig de 2019 i la futura Llei de la transició energètica de Catalunya cal avançar per arribar a aquest objectiu.

Descarbonitzar les nostres vides i reduir dels gasos contaminants. Hem d'arribar al 2030 amb un 50% menys d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, i hem d'arribar, també, al 2050 amb la neutralitat d'emissions de carboni.

L'aposta per la transició energètica és des del primer dia una prioritat d'aquest Govern i per això vam crear el Departament d'Acció Climàtica, encapçalat per la consellera Teresa Jordà, i que a més incorpora les competències sobre energia.

I això és una novetat. Aquest canvi organitzatiu és molt important perquè des dels inicis de l'autogovern de Catalunya les polítiques energètiques han estat integrades dins de les conselleries d'Indústria i d'Economia. Aquesta antiga organització relegava el plantejament de model energètic a un model econòmic que no ha tingut entre les seves prioritats a atendre les externalitats de la crema de combustibles fòssils i la fissió d'urani.

Com a conseqüència, l'agenda energètica de Catalunya, durant molts anys, ha estat capitalitzada pel sector dels combustibles fòssils i subordinada als preus energètics de la indústria —fonamentals per a la competitivitat del nostre país— alhora que ha servit d'accelerador per al canvi climàtic.

Venim de 10 anys d'aturada en les energies renovables promoguda, en part, pels que ara ens pressionen amb les preses. Això ens ho explicarà la consellera Jordà.

[Teresa Jordà, consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural]

Com deia el president, venim de 10 anys d'explicar l'aturada l'energia renovable. Aquesta aturada estava promoguda pels que ara ens apressen. No per córrer més, s'arriba abans, però és important posar-nos-hi més si on volem anar és a transformar, a canviar el model social i econòmic des d'aquesta revolució energètica que clarament ens truca a la porta.

De fet, les emergències fan actuar sovint sense saber cap a on, ni el com, ni amb quins companys de viatge. Les emergències ens empenyen a actuar sense model. I aquest és el gran repte és, doncs, el de definir un model energètic propi per a decidir què volem com a país i tirar-lo endavant amb empena.

Per desenvolupar un bon model basat en les energies renovables, cal saber quines són les seves necessitats, però també quines són les necessitats del país que volem. Però aquesta transició energètica que estem obligats a fer, no la podem fer de qualsevol manera. L'hem de fer seguint uns principis que per nosaltres són capdals. Aquests principis són tres: un model distribuït, amb cohesió territorial i democràtic i participat.

[President de la Generalitat, Pere Aragonès]

Un model que sigui distribuït:

El model energètic de Catalunya ha de ser distribuït i descentralitzat. El que estem observant, més que complir amb els criteris del Pacte Nacional per a la Transició Energètica i la Llei del canvi climàtic, s'assembla força més al vell model que va idear l'enginyer Pearson a principis del segle passat.

Un vell model basat en grans centrals hidroelèctriques als Pallars o a l'Alta Ribagorça, pobles que van veure que els seus terrenys fèrtils van quedar inundats i on no els va arribar l'electricitat fins 23 anys després que arribés a Barcelona.

S'ha d'imposar com un model: distribuït i transformador de l'economia i la societat. Allà on es generi l'energia també s'hi ha d'implantar nova activitat econòmica. No podem repetir un model basat en centres macro productors d'energia transportada per línies d'alta tensió perquè amb aquest model acabem fomentant el despoblament del territori i el trasllat de les empreses a les grans ciutats.

I per projectar-ho tot volem comptar amb tot el territori, agents clau de la transformació i, fins ara, massa vegades menystinguts.

[Teresa Jordà, consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural]

De fet, és precisament això. La cohesió social serà imprescindible en aquesta transició. Perquè volem caminar cap a un model energètic sostenible, respectuós amb el territori i volem fer-ho d'una manera acordada i cooperada amb el territori.

És tan important el què, com el com. I el pas cap a un model energètic sostenible ha d'anar acompanyat d'una democratització del model energètic 100% renovable, 100% democràtic i de proximitat. Hem de deixar de ser el país de l'"aquí, no" per ser el país de l'"aquí, sí" i "així, sí".

Tenim la determinació d'aconseguir el consens social i les garanties d'un tracte just per als territoris rurals i els petits municipis. Que permeti accelerar el desplegament de les energies renovables sota l'esperit de consens del Pacte Nacional per la Transició Energètica de Catalunya i la pròpia Llei del canvi climàtic que advoquen per un model distribuït, participat i sota el control de la ciutadania. Vital, importantíssim, clau.

Per això, tant important és integrar les polítiques energètiques amb les climàtiques com fer-ho amb les de desenvolupament rural. Tan important és integrar les polítiques climàtiques amb les rurals. Per aquells que encara ho veuen amb reticència, els dic que la política energètica treballarà plegada amb l'agenda rural perquè no volem repetir el model oligopòlic, extractivista de país del segle passat.

[President de la Generalitat, Pere Aragonès]

Com deia, la consellera, un model democràtic i participat. I, finalment, aquest procés ha de ser democràtic i participat:

La transició energètica no ha de ser un simple canvi de recursos energètics fòssils i radioactius per recursos renovables. Cal aprofitar la característica distribuïda de les tecnologies de captació del sol i el vent per a desenvolupar un model que, més enllà de ser renovable, sigui participat i democràtic amb un fort component d'empoderament social.

I per això construirem un model que posi les comunitats energètiques locals amb participació de la ciutadania al centre de la producció de l'energia elèctrica.

[Teresa Jordà, consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural]

Anem molt endarrerits i hem de fer un gran salt endavant. A paraules teves, president, hem vingut a transformar i no a gestionar perquè els reptes que tenim al davant són enormes i els volem aconseguir tots.

Perquè us feu una idea, ara mateix la producció d'energia elèctrica a Catalunya se situa al voltant dels 12GiggaWatt (GW). És a dir, des de 1881, que va començar la electrificació a Catalunya, fins a dia d'avui hem instal·lat a tota Catalunya les estructures per produir 12GW.

En aquest moment, d'aquests 12GW, només 3,5 procedeixen d'energies renovables. El repte és que al 2030 hem d'ampliar aquests 3,5 fins arribar a 14GW de renovables. Per tant, hem de fer en 9 anys el mateix que hem fet en 140. No és sorprenent que aquest ritme accelerat hagi generat recels i tensions al territori.

Tanmateix, és impossible concebre un canvi del paradigma energètic si primerament no actuem amb els problemes que tenim a curt termini (els de l'ara i de l'aquí) ni tampoc realitzem la feina de planificació de les infraestructures energètiques del país.

És per aquest motiu que la modificació del DL 16/2019 és, sens dubte, una necessitat política imperiosa. Perquè és la porta cap a una pacificació territorial necessària per a una planificació estratègica. És importantíssim. Ens serà impossible fer una planificació a llarg termini si tenim el territori molest, encès, confós i apartat.

Catalunya té una realitat demogràfica i geogràfica pròpia que és diferent a la d'altres llocs. Per això ens cal instruments propis com aquest Decret Llei que s'adapti a aquesta realitat.

La modificació del Decret Llei és completament necessària sota un escenari d'emergència climàtica, no tenim ni podem esperar més temps. És impossible. En la situació en què estem, aquell qui es pensi que té dos anys per reaccionar, s'equivoca. Això és el que vull transmetre, i no només per un tema climàtic, també per un tema de competitivitat de país.

En el marc d'emergència climàtica no s'entendria que aturéssim el país momentàniament per elaborar el Pla Territorial Sectorial de les energies renovables, per tant, estem en disposició d'aprovar un text que regula, però que no atura. No parar, en el context d'emergència climàtica, és totalment imprescindible i molt positiu.

I el nou decret llei modificarà l'anterior en els següents punts:

Mentre que l'anterior decret llei era aplicable únicament a sols no urbanitzables, el nou decret llei augmentarà la disponibilitat de sol al afegir els sols urbanitzables tant els desenvolupats com els no desenvolupats. Les ciutats també han de participar en la transició energètica, com ara els espais entropitzats.

Introdueix criteris de prioritització que no existien en el decret llei actual, avançant-nos d'aquesta manera a alguns aspectes que contemplarà el Pla Territorial Sectorial per a la implantació de les energies renovables a Catalunya.

Ens avancem i ho prioritzem. El nou decret llei prioritza el tràmit per les instal·lacions que connectin a mitja tensió o siguin inferiors a 5MW per ser coherents amb el nostre model de transició energètica distribuïda i democràtica. Precisament, l'aprovació d'aquest decret llei desencallarà 19 projectes d'aquestes característiques.

El nou decret llei afegeix les mesures de prevenció i extinció d'incendis a tots els espais que no eren contemplades l'anterior.

També per ser coherents amb el nostre model, introduïm l'obligatorietat d'acreditar l'oferta de la participació de com a mínim el 20% del projecte a població i administració. Això és democràcia i empoderament de la ciutadania.

En la mateixa línia, deixem enrere projectes presentats sense cap coneixement dels propietaris dels terrenys i dels Ajuntaments a la obligatorietat de presentar l'acord del 50% de la superfície ocupada i la comunicació del Ajuntament. Aquest punt és vital per arribar a apaiagar els problemes que actualment generen malestar i inquietud al territori.

El tràmit de la fase prèvia de la ponència d'energies renovables només servia per donar una possible idoneïtat d'ubicació i tensava en excés tant l'administració de la Generalitat com sobretot el món local. Per tant, amb el nou Decret llei hem suprimit aquesta fase prèvia i els projectes s'hauran de presentar ja amb totes les característiques de participació i ubicació del projecte.

Aquest govern farà compatible la sobirania energètica a la sobirania alimentària per això, introduïrem en el nou DL els criteris agrícoles basats en la Llei d'Espais Agraris. No hem de debatre, som un país d'ambició i la nostra pagesia ha de ser-hi. Aquest decret ho fa compatible perquè afegim articles de la Llei de Canvi climàtic a la nova normativa adreçats a dotar-la de coherència amb el model energètic de país que requereix la planificació conjunta amb el territori.

I per últim, introdueix a la legislació la necessitat de crear una energètica pública. També vull destacar el treball colze a colze, la voluntat d'entesa i l'esperit de consens en l'elaboració d'aquest decret llei amb els grups parlamentaris.

Aquesta modificació del decret llei és el punt de partida per iniciar el full de ruta de la transició energètica del Govern de la Generalitat. I ho és per quatre punts.

El primer perquè punxem la bombolla especulativa dels projectes al territori, segon perquè iniciem un diàleg de país sobre les energies renovables al territori, perquè afavorim els projectes participats i de proximitat i perquè introduïm la participació del món local i de la ciutadania.

No és un decret llei ni de vencedor ni de vençuts. És un decret llei de tothom i per a tothom. El conjunt de la ciutadania se l'ha de fer seu. Les energies renovables no poden ser vistes per la població com un problema. O fem les renovables atractives i amb capacitat per seduir o no avançarem.

[President de la Generalitat, Pere Aragonès]

Catalunya necessita una sacsejada per superar la situació complicada que vivim a diversos nivells. En l'àmbit energètic és un dels àmbits on cal més aquest replantejament integral i per a la Generalitat de Catalunya la política energètica és una de les màximes prioritats.

Cal avançar cap a una economia i una societat de baixa intensitat energètica i de baixa emissió de carboni. Cap a una societat innovadora, competitiva i sostenible en línia amb l'Agenda 2030 i els objectius europeus en matèria d'energia per a l'any 2050.

Per això des del Govern hem dissenyat un full de ruta per conduir la Transició Energètica a Catalunya. I el nou Decret Llei en serà el primer pas. L'evolució d'aquesta transformació la trobem a la Prospectiva Energètica de Catalunya a l'Horitzó 2050, la PROENCAT, i ens indica que l'any 2030 haurem hagut d'arribar al 50% de renovables, que l'any 2040 viurem l'apagada de les nuclears i que l'any 2050 haurem assolit la neutralitat en les emissions de carboni.

Ens base aquests escenaris, hem dissenyat el full de ruta del Govern amb algunes mesures destacades i que la consellera ens concretarà tot seguit.

[Teresa Jordà, consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural]

La primer és la creació de la Xarxa OCTE (Oficines Comarcals de Transició Energètica), crearem la Xarxa d'Oficines Comarcals de Transició Energètica. Les Oficines Comarcals de Transició Energètica seran la xarxa de tècnics que el Govern situarà a cada comarca per donar suport als municipis davant els projectes de renovables. Massa sovint no tenim prou múscul per fer front els reptes que ens arriben. Per això volem que el territori es doti de suport tècnic a nivell supramunicipal. Uns tècnics que treballaran colze a colze amb l'ICAEN, l'organisme responsable de la planificació.

No podem fer el pla territorial sectorial sense una participació intensa del territori, i per això cal muscular el territori a nivell tècnic. Aquest desplegament s'ha de completar en els pròxims 6 mesos. Ens agrada posar dates i compromisos.

Una segona mesura. L'aprovació del Pla territorial Sectorial de les energies renovables a Catalunya. Amb l'aprovació del Pla territorial sectorial de les energies renovables a Catalunya.

Iniciarem immediatament l'elaboració del Pla Territorial Sectorial per a la Implantació de les energies renovables a Catalunya. Aquest document ens ajudarà a tenir una planificació de les infraestructures energètiques que necessita el país i que haurà d'estar aprovat pel Govern l'any 2023.

Tindrem un mapa global de les infraestructures energètiques renovables de Catalunya: sabrem quins espais de cada comarca poden acollir instal·lacions.

Passarem de l'“aquí, no”, a l'“aquí, sí”. I aquest “aquí sí” no el decidirem des d'un despatx, el decidirà la pròpia comarca, sempre respectant els paràmetres legals i amb la vocació de trobar bons emplaçaments perquè la transició sigui un èxit a 2030 i a 2050.

Cada comarca s'haurà d'autoregular i serà el primer pla que naixerà del debat municipal, amb presència de tots els actors de la comarca, energètics, ambientals, de governança i veïnals.

La tercera mesura, la Llei de transició energètica. Aprovarem la Llei de transició energètica en coherència amb els objectius establerts a la Llei de canvi climàtic i sota el model energètic català, sobirà, democratitzat, sostenible, 100% renovable i de proximitat. L'enviarem al Parlament el primer semestre del 2022.

Aquesta llei establirà un objectiu mínim de desplegament de generació distribuïda respecte als objectius d'energies renovables en l'horitzó del 2030. També impulsarà l'autosuficiència connectada en xarxa i entre municipis i comarques. Amb plantes participades per la ciutadania, per les empreses locals, per les administracions públiques locals i per les entitats socials, entre d'altres. Establirà mesures per a què aquests projectes no tinguin obstacles pel seu accés i connexió a la xarxa pel seu accés i connexió.

Una quarta mesura en aquesta transició. Impuls de l'Estratègia de la Bioenergia de Catalunya a nivell interdepartamental.

Impulsarem l'estratègia de Bioenergia de Catalunya que ha d'estar connectada molt estretament amb l'Estratègia de la Bioeconomia, recentment aprovada pel Govern. Estem parlant, per exemple, de l'aprofitament de la biomassa o el biogàs. Malgrat no són les energies que més sumen al *pool* energètic si que són les que més compleixen l'objectiu d'arrelament a territori, de treball associat al món rural i, per tant, poden ser un bé energètic, però també social i econòmic.

També haurem d'aprofitar les infraestructures industrials presents a Catalunya per altres fonts d'energia com l'hidrogen verd.

[President de la Generalitat, Pere Aragonès]

I la cinquena mesura. Crearem l'energètica pública. Crearem una energètica pública que ens permeti influir des de l'administració en el sector de l'energia, una energètica pública capaç d'incidir en totes les fases del sector elèctric, per poder definir i planificar el model de transició energètica.

Volem que aquesta companyia energètica produeixi i gestioni energia i que la produeixi en aquells espais de proximitat on no tenen interès els grans promotors energètics: edificis públics, infraestructura pública, carreteres, embassaments, canals i tot aquells espais que no serien objecte d'una empresa que només busca la rendibilitat econòmica.

A més volem que aquesta energètica participi en la propietat de noves plantes de generació renovable i ajudar i participar en el desenvolupament de comunitats energètiques renovables i ciutadanes. I també que entri en la gestió pública de les centrals hidroelèctriques de les quals en caduquin les concessions.

L'energètica pública serà la clau del nostre model: descentralitzat, distribuït, de km0 i absolutament democràtic.

És per això que al costat de la transformació feminista, social, i democràtica, volem impulsar com a govern aquesta transformació verda per fer front l'emergència climàtica, que sigui capil·lar territorialment, d'arrel democràtica i eminentment transparent i, sobretot, eficient.

Insisteixo en la necessitat d'afrontar el repte de la transició energètica prioritzant els projectes, cooperatius, comunitaris, ciutadans i d'autoproducció. Prioritzant projectes de producció elèctrica d'origen renovable propera als centres de consum i amb un gran diàleg de país.

En definitiva, som a les portes de noves formes de relacionar-nos amb l'energia. Formes absolutament diferents. Per això, més que parlar de transició caldria parlar de disrupció energètica. Perquè per fer front a una crisi climàtica que ja és evident cal un canvi profund, tan profund, que serà autènticament disruptiu.

No podem passar del sistema fòssil al sistema renovable seguint el patró del segle XX: trinxar una zona determinada, com les valls del Pirineu o la vall de l'Ebre, per produir l'energia que es consumeix a una altra zona, com l'àrea metropolitana de Barcelona. No farem de la Terra Alta o de les comarques de Ponent el que es va fer al Pirineu al segle passat. És el moment de prendre decisions i de ser valents.

La transició cap a les renovables és un fet i aquest govern la farà realitat. En els propers mesos accelerarem el procés de transició energètica i farem possible d'una vegada per totes un nou model energètic per Catalunya. Perquè el risc que aquesta transició no la fem nosaltres, serà que ens la facin des de fora i seguint amb el model concentrat i oligopolístic que ha predominat fins ara. I no ho permetrem. Hem vingut a transformar el país i ho fem també en l'àmbit de l'energia.

Molt bona tarda a tothom.